

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Član za celo leto . K 60.—, za pol leta . K 30.—,
četrti leta . K 15.—, en mesec . K 5.—
Redništvo in upravnništvo: Kopitarjeva ulica št. 6.
Telefon št. 50.

Inzerati: Enostopna petlirvsta (72 mm široka in 3 mm
visoka ali nje prostor) za enkrat po K 1'20.—
Poslano: Enostopna petlirvsta K 1'—, — izhaja vsak
dan, izvenredno nedeljo in praznike, ob 2. uri popoldne

Pomoč koroškim beguncem.

Na stotine in stotine slovenskega prebivalstva na Koroškem je zbežalo pred podivjanim nemškim vojaštvom, da si reši življenje. Povečini niso imeli ali toliko časa, da bi najpotrebnejše reči vzeli s seboj. Njihove domove so Nemci popolnoma oropali in pustili ponekod samo gole stene. Mnogo beguncev je brez vsakih sredstev in je treba vsaj za prvi trenutek nujne pomoči. Apeliram pred vsem na radočarna srca tistega dela naroda, ki mu je bila usoda

med vojsko milejša in ni čutil, kaj so vojne grozote, kaj je usoda beguncev, da prispeva za sklad za koroške begunce. Prispevke sprejemajo uredništva našega časopisa in odbor za koroške begunce, Ljubljana, Lepiše. Imena darovalcev se bodo objavila.

Ljubljana, 8. majnika 1919.

Fr. Smedej.

Dejanja.

Po žalostnih dogodkih na Koroškem se je naša javnost zelo razburila. Najprej se je na vez glas obravnavalo vprašanje, kdo je kriv teh dogodkov. To vprašanje se je popolnoma napačno zastavilo, kajti vsakdo ve, kdo je kriv. Toda če se je že enkrat začelo tako vpraševati, je potrebno, da se odgovori na to vprašanje popolnoma jasno in brez pridržka, kajti radovedni ljudje, zapeljani po skrivnostnem namigavanju časopisja, menijo, da se skrivajo za koroškimi dogodki nepopolne tajne. Naj torej pride vse na dan! Naj se zaslisi člani vlade, naj izpovedo vojaške oblasti, kar vedo, naj dajo odgovor poveljniki posameznih odsekov na Koroškem, naj se zabeležijo izjave častnikov in vojakov, naj se zapišejo vsa dejanja po deželi, ki so se zgodila po polomu in naj se vse to objavi. Javnost bo prišla do popolne jasnosti, ki bo — bojimo se — tako jasna, da za ves narod ne bo preveč laskava.

Razburjenje, ki je nastalo v nas po umikanju na Koroškem, je znamenje popolne nezrelosti. Nekateri časopisi so takoj planili na dan in zagnali krik, kakršen se ob času narodne nesreče za zrel narod ne spodobi. Stranke so začele kričati in kazati s prstom na druge, češ, tam so krivci, pograbitelj jih! Deževalo je zopet enkrat »izdajalcev« in drugih še manj čednih naslovov. Kakor tatovi na pogorišču so nekateri skušali odnesti kaj s Koroškega, kar bi bilo njim ali njihovi stranki v prid. Bili so to grdi, zelo grdi prizori n žalostni izrasli našega javnega življenja.

Koroški Slovenci vse to gledajo. Oni, ki so ostali doma in trepečejo pred nemškim bajonetom, in tisti, ki so pribežali sem, se potikajo med nami brez strehe in oskrbe, brez perila in obleke, ter čakajo dne, da se vrnejo na svoj dom. Naše prerekanje je pred njihovimi očmi dvakrat bolj žalostno. Povzpni mo se torej od praznih besed in puhlih preprirov do dejanj! Prispevajmo v sklad za koroške begunce — vsak vinar bo lajšal njihovo bedo. Odprimo jim svoje domove. Oni pričakujejo od nas dejani in ne gostilniške politike!

Dunajska vlada ponudila pogajanja.

Sovražnosti ustavljene. — Naši delegati odpotovali v Celovec.

Ljubljanski dopisni urad poroča 8. maja zvečer: Včeraj se je dunajska vlada obrnila na deželno vlado v Ljubljani s predlogom, da naj bi se danes ali jutri vršila pogajanja v Celovcu radi premirja in radi demarkacijske črte na Koroškem. Deželna vlada se je izjavila nekompetentna za sprejem in obravnavo take ponudbe, vsled česar je odstopila predlog centralni vladi. Ista je danes preko predstavitelja Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na Dunaju, Josipa Pogačnika, izjavila nemško-avstrijski vladi, da je poverila vrhovno poveljstvo, da se preko Dravske divizijske komande pogaja radi ureditve koroških dogodkov in da bodo vsled tega

delegati Dravske divizijske oblasti jutri prišli v Celovec na pogajanja s čimkaj prisotnim nemško-avstrijskim državnim tajnikom za vojne stvari dr. Deutschom.

Ljubljanski dopisni urad poroča 8. maja: Danes ob štirinajstih je nemško-avstrijski državni tajnik za vojne stvari dr. Deutsch javil dunajski vladi, da je na vsje koroški fronti izposloval ustavitev sovražnosti proti Jugoslovonom.

Ljubljanski dopisni urad poroča 8. maja zvečer: Delegati Dravske divizijske oblasti so to noč odpotovali preko Maribora v Celovec na pogajanja z Nemško Avstrijo.

Ojačenje jugoslovanskega kluba.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Na Sarajevu, 9. maja. Bosenski hrvatski poslanci dr. Šunarić, dr. Cabrajić in Jelavić ostanejo v Narodnem klubu, do-

čim izstopita iz Narodnega kluba fra Didak Buntić in fra Gjaljić ter vstopita v Jugoslovanski klub.

Proti socialistom.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Na Split, 9. maja. Oblasti so izvršile hitne preiskave v prostorih delavskih organizacij ter aretirale več socialistov. Te

aretacije so v zvezi z državnim prevratom, ki so ga socialisti — po mnenju nekaterih — namerjali izvršiti dne 1. maja.

Železniška zveza med Francijo in Jugoslavijo.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 8. maja. V Parizu so končani dogovori glede ustanovitve direktne železniške zveze med Francosko in

kraljestvom SHS, ki jo smatrajo v Franciji za francoski trgovini zelo potrebno.

Poincaré tolaži Italijane.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Reka, 8. maja. Z ozirom na Wilsonovo objavo glede meja med Italijo in Jugoslavijo, ki je v italijanski javnosti zelo neugodno delovala, je izdal predsednik Poincaré je naznačil pot in francosko poslanico Italiji, ki so jo priobčili vsi italijanski listi na prvi strani. »Giornale d'Italia« piše ob tej priliki: »Predsednik Poincaré je zaznačil pot in fran-

cija pojde zvesto po njem; bratovskemu pisanju velikega francoskega časopisa se sedaj pridružuje mneneje tistega, ki je najodličnejši predstavnik Francije. Rekli smo že, da je Francija z nami; poslanica predsednika Poincaréja potrjuje našo besedo in nam je odškodnina za poslanico Wilsonovo.«

Ministrska kriza v Bolgariji.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Reka, 8. maja. »Temps« poroča iz Sofije da je prišlo v bolgarski vladi do nesporazumljenja. ker je vlada prepovedala shod agrarcev, ki bi se bil imel vršiti 16. aprila. Socijalistični ministri so izjavili, da odstopijo. Vršijo se pogajanja s socijalisti z namenom, da se se-

stavi vlada pod predsedstvom Teodorova, ki hoče dati vladi značaj narodnega edinstva. V merodajnih krogih ne pričakujejo nobenih resnih nemirov in so prepričani, da boljševizem ne bo uspel pri bolgarskem narodu.

Za trgovino in industrijo.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 9. maja. Ministrstvo za trgovino in industrijo je ustanovilo poseben oddelek le-tega ministrstva. Ta oddelek bo vodil vse posle ministrstva za trgovino in industrijo, ki spadajo v področje Hrvatske, Slavonije in Med-

murja. Novi urad bo vodil poseben načelnik, ki bo neposredno podrejen ministrstvu, kateremu bo moral poročati o vseh tekočih zadevah trgovinskega in industrijskega značaja.

Volitve na Svedskem.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Reka, 8. maja. »Temps« poroča iz Stockholma: Volitve v švedski parlament, ki so se vršile prvič po novi radikalni volilni reformi, so popolnoma uničile prejš-

njo konservativno večino. Od 85 mandator, ki so jih imeli konservativci preje, so dobili sedaj 37 mandatov, dočim so se povišali socialistični od 21 na 59.

Nova stranka.

Zagreb, 9. maja. »Narodna Politika« poroča z dobro poučene strani, da namestavati likvidirati stranki Narodnega kluba, starčevićanska in napredno-demokratska (Lorkovićeva) ter da se hoče namesto njih osnovati novo »hrvatsko narodno stranko«. To stranko bi vodil dr. Trumbić, ako ne vstopi prej v Pribečevićovo demokratsko stranko. Stranka ne bo imela izrazitega kulturnega programa, socialno-gospodarski bi bil splošen, a politični naj bi nadaljeval politiko starčevićancev. Oni, ki se za to stranko zavzemajo, upajo, da jim bo uspelo, pridobiti tudi del radiševcev, ko je njihov vodja zaprt. Zato predlagajo nekateri, naj bi nova stranka prevzela Radičevu republikansko taktiko,

medtem ko se drugi starčevićanci temu odločno upirajo. V Dalmaciji je nova starčevićanska hrvatska narodna stranka izgubila vsled osnivanja Jugoslovanske ljudske stranke ves teren, medtem ko se banovinski voditelji narodne stranke trudijo v Bosni, da bi pridobili dr. Sunarića in nekoliko njegovih osebnih prijateljev, ker se dr. Sunarić še ni odločil, ali naj vstopi v ljudsko stranko, kakor to zahteva ves kler. Nova stranka se bo stavila na razpolago dr. Trumbiću, ko se vrne. »Hrvat« in »Novo Vrijeme« bi prenehala izhajati, a »Obzor« bi imel postati glavno glasilo nove stranke. Veliko število duhovnikov v starčevićanski stranki se odločno upira načrtom, ker z nezaupanjem motri tradicije in delo dr. Dežmana, dr. Škrmina in dr. Lorkovića, znanih kult. bojevnikov.

Ameriški mornarji za našo deco.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Split, 9. maja. Ameriški mornarji so včeraj popoldne priredili v gledališču zabavo s petjem v korist naši deci.

„Jadran“ zopet ustavljen.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Split, 9. maja. List »Jadran« je zopet ustavljen za 8 dni po nalogu ameriškega admirala. Ta prepoved je v zvezi z nekim dopisom iz Šibenika.

Organizacija srbskih in hrvatskih gledaliških igralcev.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 9. maja. Semkaj je došel odposlanec zagrebskega vseučilišča radi dogovorov o skupnem delu hrvatskih in srbskih gledaliških igralcev.

Belgrajsko gledališče.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

U Belgrad, 9. maja. Upravnik gledališča v Belgradu, Milan Brol, je brzojavno pozvan iz Švice, da bo vodil dela pri zgradbi narodnega gledališča.

Za umetnost.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

U Belgrad, 9. maja. Ministrstvo za prosveto bo osnovalo poseben oddelek za umetnost.

Nove poštne znamke.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

U Belgrad, 9. maja. Minister za pošto in brzojav je poveril izdelavo načrtov za nove poštne znamke slikarju Križmanu.

Proti boljševikom.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

U Sarajevo, 9. maja. Srbsko društvo je poslalo vladi zahvalo radi njenega energičnega nastopa proti boljševičkemu gibanju.

Nova tvornica.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

U Osjek, 9. maja. Slavenska družba za gojenje prešičev osnuje v Osjeku tvornico za prekajevanje mesa. Mestna občina je odstopila družbi v to svrhu potrebno zemljišče. Družba namerava v najkrajšem času pričeti z zgradbo tvornice.

Novi veliki župani.

LDU Zagreb, 8. maja. Današnje »Narodne novine« priobčjuje imenovanja novih velikih županov. Imenovani so za Va-

razdin dosedanji ogulinski veliki župan Milan Vieman, za Zagreb odvetnik Marjan Horvat, za Osjek nadinženir Dragutin Šaj, za Ogulin bakarski senator Juraj Kučić, za Pežeško odvetnik-notar dr. J. Polovinc, za Gospič vladni tajnik Ivan Petranović. Sedanjí veliki župan v Osjeku dr. Dragutin Tončić je poklican v službovanje k deželni vladi. Dosedanji veliki župan Požege dr. Vasilij Milošević pa je imenovan za načelnika državne policije v Zagrebu. Obenem je umirovljenih cela vrsta višjih upravnih uradnikov, ki so se kompromitirali za avstrijskega režima.

Zakaj se poteguje Italija za Reko?

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Reka, 8. maja. »Epoca« priobčuje izmo znanega ameriškega pisatelja Herrona, v katerem ta pripoveduje, da je neka mednarodna družba finančnikov hotela dobiti koncesije za izrabljanje Reke in dalmatinske obale v plovne svrhe. Na ta način bi bila italijanska trgovina na Jadranskem morju popolnoma uničena in zato se bori Italija proti tem mednarodnim finančnikom. —

Delegati Nemške Avstrije.

LDU Dunaj, 8. maja (DunKU.) Večerni listi javljajo, da je predsednik narodne skupščine Seitz v današnji seji glavnega odbora odklonil, da ga pošljejo kot vodjo nemško-avstrijske delegacije na Franco-sko.

LDU Dunaj, 8. maja. (DunKU.) (Narodna skupščina) Poslanec dr. Weiskirchner je poročal o posvetovanjih glavnega odelca in naznanil, da je glavni odelac naprosil državnega kancelarja dr. Rennerja, da prevzame vodstvo mirove delegacije; toda se mu kot politična svetlovalca polanca dr. Gürtler in dr. Schönabauer.

V Berlinu mir.

LDU Berlin, 8. maja. (ČTU.) Minister Noske je izjavil, da zaradi urejenih razmer v Berlinu dosedanje varnostne čete niso več potrebne. Namesto njih bo nastopil stražni oddelek, močan okoli 3000 mož.

Razprava radi umora Liebknechta.

LDU Berlin, 8. maja. (DunKU.) V potrotni dvorani v Moabitu je začela danes glavna razprava proti devetim pripadnikom gardne konjeniške strelske divizije, radi umora Liebknechta in Luxemburške. Odrejene so dalekosežne priprave, da se tek razprave ne bo motil.

Angleška priznala samostojnost Finske.

LDU Helsinkfors, 8. maja. (DunKU.) Kakor je sporočil angleški konzul finski vladi, je Angleška priznala samostojnost

Finske. »Agence Havas« pripominja k temu, da bodo glasom telegrama, došlega istočasno iz Pariza, stavili pri tem gotove pogoje.

Iz pokrajine.

k Vsm okrajnim glavarstvom, županstvom in drugim uradom. Primorani vsled koroških dogodkov iščejo koroški begunci na Kranjskem in Štajerskem zavetja. Mnogi izmed njih so dvakratni begunci: pregnani z Goriškega so se naselili na Koroškem, a sedaj so drugič poginani po svetu. Cesar niso ti reveži izgubili pri begu iz Goriškega, so izgubili sedaj pri begu s Koroškega. Posamezni niso rešili ničesar, kot golo življenje in cape na sebi. Dolžnost vseh oblasti, okrajnih glavarstev, županstev itd. je pomagati tem ljudem. Življenjska kruta usoda jih je izmučila in zato je dolžnost vsakega in zlasti tudi vseh javnih organov, pomagati ljudem, ki niso sami zakrivali svoje bede in trpljenja, z besedo in dejanjem. Brez mrmranja, brez obotavljanja mora se jim priskočiti na pomoč. Zato pozivljata poverjeništvu za socialno skrbstvo in posredovalni urad za begunce vse oblasti, da povsod in ob vsaki priliki nudijo tem največjim revežem glede stanovanja, dela, obleke, prehranjevanja, begunske podpore itd. pomoč. Poverjeništvu za socialno skrbstvo bo izvršuje svoje dolžnosti za slučaj kakih pritožb radi postopanja proti beguncem, storilo proti krivcem energične korake. Begunci, ki bi imeli kak tozadevne pritožbe, naj se zglase pri posredovalnem uradu za begunce v Ljubljani. — Poverjeništvu za socialno skrbstvo in posredovalni urad za begunce SHS v Ljubljani.

k Djakovski škof zbolel. Iz Djakova poročajo: Dr. Angjelko Voršak, škof in generalni vikar škofije bosensko-srijemske (djakovske) je težko obolel ter ne more več opravljati svoje službe. Vsled tega je imenoval za generalnega provikarja omenjene škofije opata-kanonika Matija Pavića.

1 Nov list »Jugoslovanski Obrtnik« je začel izhajati v Ljubljani v Sodni ulici št. 11. Izhaja po enkrat na mesec in stane letno 8 kron. Prinaša zanimive članke obrtno-gospodarske vsebine.

k Vse prošnje in slične vloge na katerikoli državni urad v Belgradu, morajo biti pravilno kolkovane, ker romajo sicer brezpogojno v koš. Toliko v vednost, da ne bode nepotrebnega dela in morda škode.

k Razpis služb. Za dvorazredne trgovske šole v območju deželne vlade za Slovenijo se razpisujejo za šolsko leto 1919 do 1920 štiri mesta učiteljev knjigovodstva, dopisja, trgovskega računstva in trgovinstva. V poštev prihajajo tisti, ki imajo izpit za poučevanje naštetih predmetov na dvorazrednih trgovskih šolah. Ako bi pa teh ne bilo, se bodo upoštevale prošnje tistih, ki so izpolnili pogoje, da se morejo pripustiti k izpitu. (Dovršitev nižje gimnazije, realne gimnazije ali realke in absolviranje popolne javne trgovske akademije. Zadostuje tudi dovršena srednja šola in absolviranje abiturijentskega tečaja. Poleg

tega se zahteva najmanj triletno praktično delovanje v blagovni trgovini oz. v banki. Natančnejša pojasnila daje interesentom ravnateljstvo Slovenske trgovske šole v Ljubljani.

k Izpraševalna komisija. Za prehodno dobo do nove ureditve se je sestavila za učiteljske kandidate na dvorazrednih trgovskih šolah v območju deželne vlade za Slovenijo posebna izpraševalna komisija, ki sestoji iz sledečih članov: Franc Verbič, prof. I. drž. gimn., predsednik in izpraševalec za prirodoznanstvo, prirodoslovje in blagovnanstvo; Josip Gogala, ravnatelj Slov. trgovske šole in izpraševalec za knjigovodstvo, dopisje, trgovsko računstvo in trgovinstvo, dr. Vinko Šarabon, prof. I. državne gimn., izpraševalec za trgovsko zemljepisje. Prijave za izpit naj se vlagajo pri ravnateljstvu Slovenske trgovske šole v Ljubljani.

k Razpis zdravniške službe. Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Podčetrtek, h kateremu spadajo občine Podčetrtek, Imeno, Sopote, Virštanj, Verače, Buče, Sv. Ema, Roginska gorca, Tinsko in Žusem. S to službo je združena osnovna plača 1200 K, pravica do šest petletnic po 100 kron in krajevna doklada letnih 300 kron od okraja. Prošnje opremljene s potrebnimi dokazili, naj se vložijo do 1. junija 1919 pri zdravstvenem oddelku deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani.

k Znižanje števila zdravnikov v naši vojski. Na izredni mesečni skupščini društva zdravnikov v Zagrebu se je sklenila izjava, v kateri se zahteva znižanje števila zdravnikov v naši vojski. Odpust vseh aktivnih in rezervnih vojaških zdravnikov naj bi se izvedel tako, da se rezervni zdravniki odpuste takoj, a aktivni po končani demobilizaciji. Zahteva se tudi razpis natečajev za izvrševanje zdravniške službe pri vojaških formacijah. Vojaške bolnice naj bi se izročile deželni upravi. Vojaške bolnice naj bi prevzele civilne bolnišnice, a oskrbovalne stroške naj bi plačal erar. Razen tega zahtevajo zdravniki, naj se poveri likvidacija vsega vojaškega zdravniškega aparata ministru za narodno zdravje, ki bi mu morale vse vojaške formacije vposlati točne izkaze o vojaškem zdravniškem osebju in inventarju.

k Tatvina. V noči od pondeljka do torka je bil ukraden Janez Brant v Šefertu pri Škofji Loki konj (»fuks«) z belo podolgasto liso po celi glavi in belo grivo, s koleselnom in konjsko opremo vred škoda znaša 10.000 K. Kdor bi mogel povedati pravo sled, dobi dobro nagrado.

k Iz Zagorja ob Savi. V nedeljo, 4. maja, se je v nekem kozolcu obesil vapnencar J. L. — Vzrok: nesrečni alkohol. Kdaj bodo ljudje spoznali pogubnost pijančevanja? Kakor veša leta toliko časa okoli luči, da se osmudi in ukonča življenje, tako gredo nekateri za alkoholom, dokler jih ne pahne v nesrečo.

k Vukovarski dijaki za verouk. Listi poročajo: Zagrebški osrednji dijaški svet je poslal vukovarskemu dijaškemu svetu dopis z vprašanjem: »Kaj je končno z ve-

roukom?« Nato je sklical odbor vukovarskega dijaškega sveta sestanek vseh dijakov višjih razredov, na katerem je neki pravoslavni šestošolec zagovarjal neobligatnost verouka v šoli. Pri tajnem glasovanju pa se je večina dijakov izrekla za obligatnost verouka v šoli.

k Poštному ravnateljstvu! Dne 5. maja sem oddal v Zidanem mostu v vlak, kateri odhaja ob 1. uri 14 minut popoldne, odprto razglednico, namenjeno v Ljubljano. To razglednico je naslovljenec v resnici 6. maja dobil, ali v kakšnem stanu. Ima li poštna uprava zato ljudi nastavljenne, da se norčujejo iz poštenih ljudi? Ker je cela stvar naznanjena poštному uradu v Zidanem mostu (kolodvor), vprašam sl. poštno ravnateljstvo, ali misli v tem oziru tako postopati, da se krivec res izsledi in kaznuje, ali bo cela stvar zaspala? — Razglednica se nahaja pri ravnateljstvu pošte v Zidanem mostu, kolodvor. — Alojz Černe, policijski agent, Zidani most, kolodvor.

k Imenik vojakov ljubljanske pehote ob prevratu 1918 bo izšel v posebni brošuri.

k Frenos zemeljskih ostankov srbskega kralja Stevana Prvovjenčanega. »Narodna Politika« poroča iz Broda: Ko so Nemci, Madžari in Bolgari vdrla za časa vojne v Srbijo, je arhimandrit samostana Studenice odnesel kosti kralja Prvovjenčanega iz rodu Nemanjičev, iz Studenice v Ostrog v Črni gori. Kostni so v umetniško izdelani krsti, ki je ležala v večji od čistega srebra. To srebrno krsto je arhimandrit svojejdašno zakopal v zemljo, nekje v Studenici, ter jo bodo te dni izkopali. Dne 30. aprila je pripeljal arhimandrit Serafin Balčić v spremstvu nekega drugega pravoslavnega meniha kosti srbskega kralja Stevana iz Črne gore v Brod, kjer se je 1. maja vršila velika svečanost.

k Za narodno prosveto. Iz Pečuha poročajo, da so osnovali društvo za narodno prosveto v Baranji in Pečuhu.

k Zaplenjena živila. Zagrebški listi poročajo iz Križevcev, da so 6. t. m. zaplenili na tamošnjem kolodvoru 20 vagonov živil, namenjenih za Ljubljano, Maribor in Celje, ker niso bili opremljeni s predpisanimi izvoznici.

k Pogreša se od 26. avgusta 1914 polkovnik Breindl bivšega 17. pešpolka, ki je baje pri Gologary padel. Komur je o tem kaj znano, naj blagovoli pisмено obvestiti adjutanturo Dravske divizijske oblasti.

Iz Ljubljane.

I Vseučiliška komisija ima svojo XIII. redno sejo v soboto, dne 10. t. m. ob 17. uri v deželni palači, Bleiweisova cesta 10, II. nadstr.

I Sestanek igralcev »Ljudskega odra«. V nedeljo, dne 11. maja t. l., se vrši ob 10. uri dopoldne v Ljudskem domu sestanek vseh igralcev »Ljudskega odra«. Zadeva je važna; prosimo točne in polnoštevilne udeležbe. — Odbor »Ljudskega odra«.

I Kapitan Dodero v Ljubljani. Jutri pričnemo prinašati v našem listu zanimivo novelo znamenitega italijanskega noveli-

sta A. G. Barilli. Romantična snov je jako zanimiva; pisatelj nas vodi v tuje kraje med divjake, kjer nas očara lepota in zlato srce zamorske kraljčine Jutranja Rosa, a istotako nas iznenadi nagla kapitana smrt od roke zamorskega ministra Tururu.

I I. splošno društvo jugoslovanskih vpokojencev v Ljubljani je imelo 6. t. m. društveni shod. Povabili smo tudi par občin, odbornikov in gospoda župana dr. Ivana Tavčarja, kateri naj bi opravičil dne 15. aprila nam dane obljube. Točno ob določenem času je društveni predsednik otvoril shod in pozdravil mnogoštevilno dosle članstvo in zastopnika magistrata, ki je izjavil, da je gospod župan zadržan. Vrsta govornikov članov je povdarjala našo bedo in vzroke ter slučaje, kako gotovi ljudje bogatijo, imajo vsega, tudi živeža toliko, da se jim kvari, revni vpokojenci pa strada ter se ga pošilja od urada do urada in se niti ne dovoli obljubljenih drobtin od bogato naložene mize, četudi sredi mesta gladu umira. Županov odposlanec je izjavil, da bo vse natančno poročal županu s pripombo, da je pomoč nujno potrebna in da se društvenim članom nakaže vsaj najpotrebnejše. Sklenilo se je prositi gosp. za hitro in ugodno rešitev dne 15. aprila 1919 izročenih spomenic ter da se vpoštevati tudi naše tovariše vpokojence, ki živijo na deželi. Ker se je razdelitev društvenih izkaznic radi bolezni blogajnika zakasnila, dobijo člani svoje knjižice v podeljek, torej in sredo popoldne v Novi ulici 5. kamor je nasloviti tudi pismene društvene zadeve. Prijave in prispevke pa sprejemata gosp. Fabijani, Šiška, Planinska cesta 197 in gosp. Šolar, Ravniharjeva ulica v Ljubljani. Končno je predsednik priporočal članom naj storijo svojo dolžnost, da se naše, sicer mlado, vendar že 700 članov broječe prepotrebno nepristransko društvo hitreje razvija, da bo kos svoji nalogi, katero si je postavilo. — Predsedstvo.

I Postajenačelnik južne železnice okraden. Postajenačelnik južne železnice v Zagrebu, Franjo Gornik, je potoval v ponedeljek v Ljubljano, kjer je pri izstopu opazil, da sta mu bila ukradena usnjata ročna torbica in kovček. Škoda znaša 3000 K. Drugi dan so našli torbico in kovček popolnoma izpraznjena na postaji Zaprešič.

I Služkinje, ki bi želele cenejšo obleko ali čevlje, naj se zglasijo v nedeljo ob šestih zvečer v prostorih »Zveze služkinj«.

I Za mestne reveže je daroval gosp. Franc Kušar mesto venca na grob blagopokojne gospe dr. Oražnove 50 K.

I Našla se je danes zjutraj večja vsota denarja na Jurčičevem trgu; dobi se pri Mariji Šusteršič, Emonska cesta št. 4.

I Zgubila se je mala rujava torbica na poti od državnega kolodvora v Šiški do magistrata. Ker v njej ni bilo razen mesečnega voznega lista za progo Ljubljana-Domžale na ime Ane B. ničesar, se naproša, da jo pošten najditelj odda pri Posredovalnem uradu za begunce v Ljubljani, Dunajska cesta 38/I.

Repertoar narodnega gledališča.

Drama.

9. maja, petek: zaprto.
10. maja, sobota: »Moj Bebi«. Izven abonenta.
11. maja, nedelja, popoldne: »Krojaček junaček«. C 2/52.
11. maja, nedelja, zvečer: »Moč teme«. A 50.
12. maja, ponedeljek: »Revolucijska svatba«. B 38.
13. maja, torek: zaprto.
14. maja, sredo: »Smrt majke Jugo-vičev«. B 54.
15. maja, četrtek: »Moč teme«. Znižane cene. Izven abonenta.

Opera.

9. maja, petek: »Bajaci« in »Evelina«. A 2/49.
10. maja, sobota: »Mamzell Nitouche«. Izven abonenta.
11. maja, nedelja: »Boheme«. Izven abonenta.
12. maja, ponedeljek: zaprto.

Aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizijskega odseka z dne 7. maja je poročati: Od četrtka naprej se prodaja na močne izkaznice po 1 kg bele ameriksanske moke na osebo. Prihodnji teden se razdeljuje na izkaznice po pol kilograma koruznega zdroba in po en kilogram bele ameriksanske moke za osebo.

Mestna aprovizacija kupi od »Žitnega zavoda« 20 do 30 vagonov bele ameriksanske moke. Moko se prodaja v vojni prodajalni v Gosposki ulici in jo dobi vsakdo kolikor jo bo zahteval. Pri nakupu se mora nakupovalec izkazati z izkaznico za moko. Moko se prodaja po K 4.66 za kg. Razdelilni načrt se pravočasno objavi.

Odsek sklence, da morajo odslej tudi peki, kot so doslej trgovci, plačati vreče od prejele moke. Plačane zneske za vreče dobe peki pri povračilu vreč nazaj, ko se je odračunala obrabnica.

Kakor že poročano, je dobila aprovizacija 1 vagon ameriksanskega špeha in 1 vagon masti. Sedaj je aprovizacija dobila 2 vagona ameriksanskega špeha. Razdelitev se izvrši tako, da dobe zaenkrat vsi okrajji špeh in se mast, ki lahko dalje časa čaka, razdeli pozneje zopet po okrajjih.

Vnovčevalnica za živino je naznanila mestni aprovizaciji, da vsled skrčenja dispozijskih fondov ni več v stanu, dajati meso po znižanih cenah A, I. in II. uradniški skupini. Ravnotako tudi mestna aprovizacija ne more svoje B skupine preskrbovati s cenejšim mesom, ker vlada še do danes ni nakazala obljubljenih subvencij. Aprovizacija je pa že veliko prekoračila v to svrhu določeni denar. Ubožne akcije se morajo vsled tega, v kolikor se tiče preskrbe z mesom po znižani ceni, zaenkrat ustaviti. Ker so s tem težko prizadeti manjši situirani sloji, sklence odsek, nujno pozvati deželno vlado, da takoj preskrbi oziroma nakaže sredstva, da se vsaj še gotovo dečo lahko vzdrži akcija z oddajo cenejšega mesa. Kakor hitro ugodni deželna vlada zahte

Podpisujte 4 % državno posojilo!

ri aprovizacije, se takoj zopet prične razdeljevati na izkaznice ubožne akcije meso po znižani ceni.

a Amerikanski špeh za IV. okraj dobe stranke iz Mühleisnovega skladišča na Dunajski cesti na odrezek št. 1, sladkornih izkaznic za mesec maj po naslednjem redu: V soboto, dne 10. t. m. pridejo na vrsto stranke s sladkornimi izkaznicami št. 47 (Leskovec & Meden) dopoldne od 8. do 11. ure, št. 48 (Ješe, Rimska cesta) popoldne od pol 2. do 3. ure, št. 49 (Medica) od 3. do pol 5. ure, št. 50 (Jemec) od pol 5. do pol 6. ure. Vsaka oseba dobi pol kilograma špeha. Kilogram stane 18 kron. Strankam se je točno ravnati določenega reda.

a Kis za VIII. in IX. okraj. Stranke VIII. in IX. okraja prejmejo kis v soboto, dne 10. t. m. na krompirjeve izkaznice pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: VIII. okraj dopoldne od 8. do 9. ure št. 1 do 180, od 9. do 10. ure št. 181 do 360, od 10. do 11. ure št. 361 do konca. — IX. okraj popoldne od 2. do 3. ure št. 1 do 130, od 3. do 4. ure št. 131 do 260, od 4. do 5. ure št. 261 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po pol litra kisa. Liter kisa stane 2 K 20 vin. Pripravite drobšč.

Žena.

ž Koprena. Mnogim ženam pordečijo ob mrzlem vremenu nos in ušesa. Da odpomorejo temu zlu, denejo čez obraz gosto kopreno v misli, da se obvarujejo zime in rdečice. S to kopreno se ne prilika le poveča. Dih ust in nosa ostaja na kopreni, premoči jo ter deluje na kožo kot hladen obkladek. Obenem koprena draži kožo, posebno na uhu in na nosu, kjer je čvrsto zategnjena. Žilice v nosu ostanejo s tem trenjem, draženjem in vlago v izjemnem položaju in zato koprena ni sredstvo, ki bi zabranjevalo proti rdečici. Razlog tega je slabokrvnost. To se posebno opaza pri bledih deklicah, posebno v dobi razvitka.

ž Beli pesek. Fini beli pesek ne služi lahko samo za umivanje posod v kuhinji, ampak tudi za roke. Posebno žene, ki delajo mnogo doma, po kuhinji, dobijo na rokah madeže, ki jih ne morejo tako naglo izprati. One bi morale imeti vedno posodo s toplim finim peskom. Prvo se roke zribajo s peskom, potem se jih mora umiti z milnato vodo.

ž Deset zapovedi za mlade žene. Carmen Sylva, pokojna rumunska kraljica in pesnica, je sestavila deset zapovedi za ženo, ki bi pripomogle k srečnemu zakonu. Te se glasijo: Ne pozabi nikoli, da si žena človeka in ne polboga. — Ne čudi se njegovim slabostim. — Ne zahtevaj pogosto denarja od njega, skušaj se zadovoljiti s tem, kar ti da vsak teden. — Če opaziš, da ima tvoj mož veliko srce, tedaj pomisli na to, da ima tudi želodec. Skrbi za želodec, da boš pridobila tudi srce. — Od časa do časa dovoli, da ima tvoj mož tudi zadnjo besedo. Njemu boš napravila veselje, a sebi ne boš škodovala. — Čitaj pazno časopise. Tvoj mož bo rad čeblijal s teboj o najnovejših dogodkih. — V danih raz-

merah ne žalosti svojega moža. — Od časa do časa mu reci kako pohvalno besedo. Reci mu, da je najboljši mož, in povej mu, da tudi ti nisi brez vsakega pogrška. — Če je tvoj mož moder in marljiv, bodi mu dobra družina, če je podvzeten, bodi mu dobra svetovalka. — Predvsem spoštuj njegovo mater; pomisli, da je on ljubil njo prvo nego tebe. — Carmen Sylva je pozabila na prvo in važno: Če si nezadovoljna s svojim možem, če si z njim razočarana, ne reci to nikomur. Ne ponižuj svojega moža pred nikomur in nikoli.

Po svetu.

s Zvezdnato nebo v ljudski veri. V domišljiji narodov vseh časov, a tudi v modroslovju visoko razvitih narodov igrajo zvezde veliko ulogo. Z zvezdami je skoro vedno spojeno domnevanje, da najdejo tam duše ljudi novo domovino. To poetično praznoverje je spojeno z luno in zvezdami, posebno pa s takozvano »Rimsko cesto«. Luna velja kot bivališče blaženih bitij, ki so petnajstkrat tako veliki kot navadni ljudje in s kojih življenjem so spojene vsakovrstne predstave. V modroslovju se prikazuje luna najprvo pri starih Pitagorejcih kot mejno ozemlje med posvetno in nebeško sfero ter postane s tem dežela duš, iz katere slednje prihajajo in v katero se zopet vračajo. To vero je najti tudi pri Manihejcih, ki so jo najbrže prevzeli iz grških virov. Pri zvezdah je zaslediti dvojno obliko te vere glede duš. V orijentu je posebno razširjena vera, da postanejo duše po smrti »zvezde, ki so istega izvora kot duše. Soglasno z drugim naziranjem pa stanujejo duše na zvezdah. Obe obliki ljudske vere sta prešli v grško modroslovje in o popularnosti te vere nam pričajo številni grški in latinski napisi na nagrobnih spomenikih. Rimska cesta predstavlja v ljudski veri solčno pot ali pa pot, po kateri hodijo bogovi.

s Sodobna slika. André Renard piše o sodobni spovedi, ki je dobra satira na sedanjí položaj v človeštvu: »Oče, izpovedujem se, da sem se včeraj napil piva preko mere.« — »Zakaj si pil tako neizmerno in tako lakomno, sin?« — »Ker sem bil tako strašno žejen; sinoči sem bil namreč popolnoma pijan.« — »Kako? Zakaj si tako nizko pal, da prideš v tak položaj?« — »Da zadušim pekočo vest.« — »A kaj si storil?« — »Ukradel sem vse prihranke svoje žene, oče.« — »Zakaj si to storil?« — »Najprvo zato, ker sem vse svoje izgubil v igri, a potem zato, ker ona ni več potrebovala denarja.« — »Zakaj ni več potrebovala denarja?« — »Ker je bila mrtva, jaz sem jo ubil.« — »Kaj te je privedlo do tega, jadni človek?« — »Ker me je že več dni preklinjala in me nazivala z grdimi priimki.« — »A zakaj te je ona klela?« — »Najbrž zato, ker sem zažgal hišo njenim staršem, ker sem ji ubil brata z revolverjem, ker...«. Ko je slišal provensalski župnik to izpoved, je mislil, da je ta človek blaznik, zato je hitel iz spovednice po policaje in zdravnika. Grešnik pa ga je mirno čakal na cerkvenih vratih in mu dejal popolnoma mirno: »Jaz sem pred ječo hotel, da se rešim pred Bogom, vi pa letite, da

me spravite v pogubo. Današnji župniki bi morali biti bolj krepkih živcev, ker je milijone večjih grešnikov ko jaz. Vidi se, da niste bili v vojni!«

s Nov način prodajanja. Velik gospodarski nauk, ki ga je prejela Amerika v svetovni vojni je, da vse, kar se imenuje postrežba, zelo veliko stane. Velika trdka Duffy-Ovas Company v Njujorku je iznašla zdaj poseben nov način pri prodajanju: Kupovalci si postrežejo sami! Vse blago je razloženo po pulth tako, da kupovalec lahko izbere pravo blago. Vse cene so na blagu točno zapisane. Oni redki uslužbenci, ki so še ostali, prejmejo plačilo za blago in ga zavijajo. V trgovini je čisto mirno, kupovalci so veseli, da gre kupovanje tako naglo od rok in radi kupujejo v ti trgovski hiši. Trgovina nima radi te vrste postrežbe toliko stroškov in je zato tudi blago znatno cenejše.

s Ameriški Pavliha. Sestala sta se dva trgovska petnika, neki Amerikanec in neki Anglež. Anglež je trdil, da ima vreme v Angliji le eno, a seveda precej veliko napako, da je namreč precej izpremenljivo. — Kakega dne, — je rekel, — gre človek na izprehod v lahki poletni obleki, ne da bi ga zeblo. Naslednjega dne pa ne more iti ven brez zimske suknje. — Ah, to ni še nič, — je rekel Amerikanec, — to ni še nič proti vremenu v Ameriki. Moja dva prijatelja, Johnson in Jones sta se nekega dne sprla. Na polju je ležal več palcev visok sneg. Kreg je postal nekoliko buren in prijatelj Johnson je napravil kepo, katero je vrgel na Jonesa, ki je stal petnajst jardov od njega. Dočim je letela kepa po zraku, — če mi verjamete ali ne — se je vreme naenkrat obrnilo in postalo je zelo gorko, — in Jones je bil zadet — od kepe mislite? — Ne, opekel se je po celem obrazu z — vročo vodo!

s Sadimo lipe. Bodimo vredni dediči svojih očetov, ljubezen in naklonjenost do svete lipe naj se zopet zbudi v nas. Lipa je najbolj medonosno drevo. Vsekako bi morala priti pri nas do nekdanje svoje veljave in domovinske pravice. Lipa daje čelbarjem obilo užitka. Lipa naj raste pred cerkvijo, šolo, župniščem, na vasi še v večjem številu kakor dosihmal. Ponekod imamo jako stare lipe, namreč po 100 in več let. Recimo, da je stoletna lipa samo 60krat medila in da so vsako leto odnesle čebele ž nje 6 kg medu, je to v 60 letih že 360 kg strdi. Ako računamo med po kroni kilogram (kar je vsekako jako zmerna cena za mirne čase), imamo od lipe 360 K dohodkov samo glede medu.

s Danske knjigotržnice zoper boljševisko slovstvo. Kodanski knjigotržci so sklenili, da ne bodo prodajali knjig iz evropske boljševiske zaloge. A tudi knjigotržci pokrajinskih danskih mest so edini v tem, da bodo bojkotirali boljševisko založbo knjig, ki uživa denarno podporo sovjetske vlade. Ta umestna izjava danskih knjigotržcev doslej še ni bila dementirana.

s Eksplozija pri Kielu. V skladišču pri Kielu se je izvršila pri uničevanju municije grozna eksplozija. Sosedne hiše so vse razdejane in daleč na okrog so razbite vse šipe. Veliko oseb je usmrčenih, 50 njih je dobilo hude poškodbe.

s Ponesrečen Edisonov poskus. Ko je Edison odprl svojo delavnico v New Yersey, je imel v svoji službi Irca Barneya Gilhoolyja, ki je bil sposoben za vsako delo: enkrat je bil inženier, četrt ure potem kurjač, nato kočijaž, potem nakupovalec, hlapec, vodnik tujev itd. Stanoval je s svojo obitelji nedaleč od Edisonove tovarne in je imel na razpolago majhen voziček, v katerem se je vozil po potrebnih naročilih. Konj in voz sta bila nastanjena v hlevu poleg Irčevega stanovanja. Barney Gilhooly je pa rad prav dolgo spal. Edino, kar mu ni dopadlo, je bilo to, da je moral vsako jutro prav zgodaj iz postelje konja krmiti, še predno se je pričelo drugo delo. Pa se je vprašal: Zakaj sem vendar dan za dnem obdan od ljudi, ki ne delajo nič drugega, kakor da iznajdejo in izdelajo aparate v zadovoljenje vsakterih potreb človeka in živali? Ali bi ne bilo mogoče krmiti konja, ne da bi mu bilo treba vstajati z mehkega ležišča? Naredil je torej tako kakor njegov gospodar in je noč in dan premišljeval, kako bi se opravljalo krmenje njegovega konja samo od sebe, pa zahtoni. Slednjič je zaupal svoje skrbi Edisonu, tožil mu je, kako težko vstane in koliko lažje bi prenašal svojo usodo, če bi mogel s pomočjo gumba in električne žice iz postelje ven krmiti konja. Konj bi bil potem že nasičen, ko bi Gilhooly vstal in šla bi takoj lahko na delo. Edisonu se je cela stvar in pa zaupljivost Irca zelo dopadla. Začel je preiščevati in je kmalu dobil primeren izhod. Še istega dne je šel s pomočnikom do Gilhoolyjevega doma in je napeljal električni tok iz stanovanja v hlev. Nad jaslami so v žičnih zanjkah pritrdili jerbas ali košaro, v kateri naj bi bil shranjen konjev ovseni zajutrek do določenega časa. Poln veselja in ponosen na svojo srečno misel in svojega modrega gospodarja je napolnil Irec zvečer novo košaro s ovsom in je šel spat. Takrat, ko bi bil sicer moral vstati in se opotekaje podati v hlev, je danes pritisnil kar na gumb poleg postelje, se je obrnil in spal naprej. Mislil je, da se lahko zanese kakor na amen v očenašu, da bo aparat dobro opravil in natresel konju zajutrek v jaslje. Res, aparat je dobro opravil in je napolnil jaslje kakor je bilo treba. Vendar pa konjiček kljub temu ni prišel do južine. Ja, če bi bili iznašli tudi sredstvo, s katerim bi bili konju preje povedali, kaj to pomeni, potem bi bilo že šlo. Ker pa to ni bilo mogoče, so pa napravili račun brez krčmarja. Iz najlepših jutranjih sanj je vzbudilo ubogo živalico popolnoma nepoznano ropotanje in škripanje žic, nato se je pa usul plaz ovsenih zrn v jaslje. Bog ve, kaj si je konj mislil. Gotovo, da je to sovražen napad, ki se mu mora ogniti, kajti silil je nazaj od jaslje proč in se je z vso močjo uprl v steno. V svoj največji strah je pa slišal sedaj ropotanje in šum tudi od zadaj. Ko se pa ozre, hotel videti novega sovražnika, zapazi, da je njegov naskok na steno imel uspeh, da se je stena udala in mu napravila lepo razpoko, skozi katero je srečno ušel ven na prosto. Pol drugo uro potem se prikaže srečni Gilhooly na pozorišču preteklega boja, da se na lastne oči prepriča, kako se je obnesla

njegova genialna misel. Lahko si mislimo, kako je gledal: jaslje polne, stena razdrta, konja nikjer. Po dolgem času ga najde na vrtu, kjer je napravil tudi že občutno škodo. Ni bil ravno prevzet, ko je pripovedoval Gilhooly Edisonu o ponesrečenem poskusu. Avtomatičnega krmneja niso več uporabili in Irec je vstajal kakor prej in hodil zaspan v hlev, a godrnjal ni več. Mora že biti tako, si je mislil.

s Čudna določila pri pogrebih. Tudi pri nas so včasih pri pogrebih prav čudne navade, a se jih smemo le držati, če postava to dovoli. Drugače je bilo pa v prejšnjih časih na Angleškem. Če si je kak čudak izmislil glede svojega pogreba kako posebno naredbo, že je bil drugi tu, ki ga je hotel prekositi. Ker so bile nekatere želje malo preveč čudne, si je marsikdo mislil, da mu jih dediči ne bodo izpolnili. Zato si je zagotovil izvršitev s tem, da je naročil željo dedičem pod pogojem izgube vse dedščine ali pa velikega dela, ali pa da je zapustil dotični občini znatno svoto. Gotovo najbolj čudno teh odredb, kar jih poznamo, je ona slavnega pravnikarja Jeremija Bentham (1748—1832). Določil je namreč, da morajo njegovo truplo razrezati ali secirati, njegovo okostje pa obleči v obleko, ki jo je navadno nosil, in ga shraniti v stekleni omari. Njegov prijatelj zdravnik dr. Smith mu je željo dobesedno izpolnil. Ko je pa hotel pripraviti učejakovo glavo, so izgubile poteze na obrazu vsako podobnost s potezami umrlega jurista; zato mu je napravil neki francoski umetnik po fotografiji drugo glavo iz voska in to so postavili na okostje. Spravili so ga potem v nagačeno obleko, posadili v stol, v katerem je bil vedno sedel, dali mu sprehajalno palico v roko in postavili vse skupaj v omaro iz mahagonijevega lesa s steklenimi vrati. Omaro so darovali londonskemu muzeju v cesti Gower in tam jo lahko vidimo še danes. — Tudi advokat Anton Etterick, umrl leta 1703, v Poole na južni obali Anglije, je bil v tem oziru čudak. Določil je namreč, da ga morajo pokopati na posvečenem mestu, toda niti nad zemljo, niti pod njo, niti notri v cerkvi in tudi ne zunaj nje. Da bi si pa zagotovil, da se bo njegova poslednja volja res izvršila, je prosil za dovoljenje in ga dobil, da bi si sezidal krsto v zid lepe stare cerkve v Wimbournu. Izruvali so kos zidu, napravili lok in vzdizali rakev iz škrljevih plošč. Za vzdrževanje krste in zidanega loka je zapustil cerkvi kapital z letnimi obrestmi okroglo 24 K. V krsti si je dal vsekat letnico 1691, ker je bil prepričan, da bo ravno tega leta umrl. Živel je pa še dvanaest let delj, do 1703. Število so spremenili, a tako slabo, da še danes vidimo obe. Pri pogrebu so položili truplo ravno tako v rakev kakor je bila poslednja volja umrlega. — Stara gospodična, Jane Besavick, je umrla okoli leta 1750. in je zapustila svojemu zdravniku, ki ga je imela več let, 25.000 funtov šterlingov (funt šterling = 24 kron) s pogojem, da njeno truplo balzamira in ga shrani. Vrh tega jo pa mora vsako leto enkrat pogledati v obraz, in sicer pred dvema verjetnima pričama. Da bi mogel izpolniti določbo zadnje točke, je položil

zdravnik truplo v hišo stare ure, in sicer tako, da je bil obraz ravno pod steklom, ki je pokrivalo preje kazalce. Nad to je prišel zastor. Če je prišel dan ogleda, je odgrnil kar zastor, zdravnik je pogledal v obraz in ogled je bil končan. Zdravnik je umrl leta 1813., mumijo je pa prevzel naravoslovni muzej v Londonu. Ko so tega pozneje razpustili in noben drug ni hotel trupla prevzeti, so truplo z urno hišico vred pokopali. — Eden najbolj čudnih pogreblov je bil tudi oni majorja Petra Labellière, ki je umrl leta 1800. v Londonu. Zahteval je, naj pokopljejo njegovo truplo v grobu 10 čevljev pod zemljo, in sicer navpično z glavo navzdol. Opravičil je to svojo voljo s tem, da je stal že kot deček in pozneje kot mož vedno rad na glavi in da bi užival to veselje rad do dneva vstajenja.

s Pravljica o mufi. Tudi muf ima svojo pravljico, ki nam pripoveduje, kako je nastal. Lepa kneginja je vladala enkrat na Ogrskem. Divjal je pa tam več let volk tako strašno, da so se začeli ljudje silno bati. Lovci so ga lovili, a zmiraj je ušel. Tedaj je pa kneginja spodbodla lovce, da ne mogoče bolj; onemu, ki ubije zverino, je obljubila svojo roko. Vse je hitelo na dvor; domači plemenitniki in tuji principi, vsak s silno nado, da bo dobil volka in s tem roko mlade kneginje. Šli so drug za drugim na lov, a nobenemu ni bila sreča mila. Dobili so pa nekega dne popolnoma nepričakovano volka mrtvega na pašniku. Vsak snubač je sedaj trdil, da ga je on ubil. Kneginja je poslala po volka, da ga vidi tudi sama, in tedaj zapazi, da manjka dober kos kože. Misli si je, kdor je volka ubil, ima tudi kožuh in razglasila je, da bo vzela tistega za moža, kdor ji prinese še on del kože. Brž so videli, da so vsi snubači lagali, ker nobeden ni mogel prinesiti kože. — V prihodnji zimi se pelje kneginja nekoč na saneh na sprehod in vidi, da stopi iz kože mlad pastir, roke ovite s kosom volčje kože. Ustavi sani, pokliče pastirja in ga vpraša, odkod ima lepi kožuh. Odgovori: »Ubil sem volka, ki mi je raztrgal mojo kožo, in sem si izrezal ta kos.« — Ti si torej tisti, ki je ubil grozovito žival?« vzklikne kneginja začudena. »Ali ne veš, da sem obljubila svojo roko tistemu, ki ubije volka?« — Mladi mož pravi, da pride le redkokdaj med ljudi in da ni o tem ničesar vedel. Kneginja je pa izpolnila svojo obljubo, vzela je pastirja v sani, se peljala na dvor in se poročila z njim. — Za poročno darilo ji je pa dal ženini tisti kožuh, dala si je napraviti iz njega pravi muf in nosila ga je vsako zimo. Tako pove pravljica početek mufa.

s Strah pred krono. Angleška kraljica Aleksandra je imela pri slavni otvoritvi angleške zbornice pokazati se s krono na glavi. Zapazila pa je, da je krona, ki si jo je imela dati na glavo, prav tista, ki je bila na krsti umrle kraljice Viktorije v Osborne. Šele na veliko kraljevo prošnjo si jo je dala na glavo. Gotovo ji je prišlo na misel, da smrti ne uide niti kraljica.

s Iz Wilsonovega življenja. Pravi, da ima Wilson zelo rad detektivske povesti in da pozna vse pustolovščine Sherlock Holmesa in Nick Cartersa. Predsednik dela mnogo na tešče. Njegov krojač je pravi umetnik, brivec je izvanredno vešč, ker Wilson ves čas med britjem ne prestopi govori. Zelo ljubi francosko kuhinjo in tudi v Washingtonu imajo Francoza za kuharja. Jeli ljubi dobro začinjene. Za časa njegovega bivanja v Parizu, je postavilo ministrstvo posebnega kuharja, a eno izmed prvih restavracij je poslalo v Wilsonovo kuhinjo svojega specialista Murata.

s Dva tiča. Za časa vlade pruskega kralja Friderika Viljema I. se je dogodil v Potsdamu ta-le znamenit kriminalen slučaj. — Kralj je imel, kakor znano, posebno ljubezen za takozvane »dolge vojake«, iz katerih si je napravil posebno gardo velikanov. Žrtvoval je za to velike vsote. Daljši ko je bil gardist, ljubši mu je bil. — Zgodilo se je pa, da je eden od teh gardistov udrl po noči siloma v tujo hišo, da so ga zasačili in zaprli. Istočasno se je pa tudi zgodilo, da je neki častnik, ki je opravljal vojaško blagajno, pomeveril par sto tolarjev in potem drzno trdil, da ni bil on tisti. Tudi njega so zaprli in mu tako prepričevalno dokazali njegovo krivdo, da je bil nazadnje primoran priznati svojo krivdo. Oba slučaja sta prišla isti dan pred vojaško sodišče. Glede velikanskega gardista niso mogli dobiti sodniki nobenega olajševalnega vzroka in so ga obsodili po tedanjih barbaričnih postavah na smrt. Za častnika so pa le nekaj dobili in so ga obsodili samo na eno leto zapora. Obe razsodbi so predložili kralju v potrdilo. Pozorno jih je prebral, presodil juristično upravičenost, potem se pa začel strašansko jeziti. Poklical je sodnike k sebi in se je zadržal nad njimi: »Oba sta naredila isto, zato se morata oba enako kaznovati po pravilu: Enaka pravica za vse. Samo to je prava pravičnost, ki ne pozna osebe.« — Sodniki so celo stvar še enkrat natanko preiskali in ker niso mogli častniku kazni zvišati, so obsodili še gardista na eno leto zapora. S tem je bil kralj zadovoljen in potrdil je obe razsodbi, saj je dobil po preteku enega leta svojega ljubljene gardista zopet nazaj.

Smrti žreb.

Mark Twain.
Prevel Ign. Muri.

(Konec.)

»Iz vsega srca... celo ponosen sem na to. Tu — ta za te... in ta za njo. Prošila si me za to, pa bi mi bila lahko ukazala, zakaj ti zavzemaš zdaj njeno mesto, in kar mi ti zapoveš, dosežeš, moram storiti.«

Otrok je plosnil z rokami od veselja nad svojo novo močjo in oblastjo, nato je udaril šum na njeno uho: enakomerni korak korakajočih mož.

»Vojaki, vojaki, Anica bi jih tako rada videla.«

»Videl jih boš, otrok moj; pa počakaj trenutek, imam naročilo zate.«

Vstopil je častnik, pozdravil in rekel: »Obsojenci so na mestu, Sir.« Zopet je pozdravil in šel.

Državni poglavar je dal Anici tri male kroglice iz pečatnega voska. Dve sta bili beli, ena rdeča. Ta naj bi obsodila na smrt polkovnika, ki jo bo dobil. »O kako lepa rdeča! Ali so vse zame?«

»Ne, srček, so za druge ljudi. Duri tam, ki jih zakriva zastor, so odprte, pojdi skozi nje v sosednjo sobo. Tam boš videval v vrsti tri može, z rokami na hrbtu stoje, — tako — in vsak drži roko odprto kot skodelico. V vsako teh treh odprtih rok položi eno teh kroglic in zatem pridi nazaj k meni.«

Anica je izginila za zastorom in protektor je ostal sam.

Rekel je s svetim spoštovanjem: »V moji zmedenosti mi je prišla ta misel gotovo od njega, ki je povsod pričujoča pomoč tistim, ki so v stiski in iščejo njegove pomoči. On ve, kateri naj bo izbran za smrt, in mi je poslal tega čistega sela, da se zgodi njegova volja. Ljudje se lahko motimo, a On se ne moti nikdar. Čudovita so njegova pota in nerazumljiva njegova modrost... češčeno bodi njegovo sveto ime!«

Ko je maza vila stopila skozi zastor, je opazovala za trenutek z živo radovednostjo sobo, nepremične postave vojakov, in tri jetnike. Nato je spletel sijaj njen obraz in mislila je sama pri sebi: »Eden od njih je očka, poznam ga od zadaj. On bo dobil najlepšo kroglico!« Veselo je stekla k njim in položila voščene kroglice v odprte roke. Potem je pokukala pod očetovo roko, ga pogledala s smejočim glasom in zaklicala: »Očka, očka! Pogledaj kaj si dobil. Ja z sem ti dala!«

Polkovnik je pogledal nesrečno darilo, je padel na kolena in prepoln ljubezni in bridkosti pritisnil na prsi nedolžno izvršiteljico njegove smrtni obsodbe. Vojaki, častniki, oba pomiloščena polkovnika, vsi so stali kot ohromeli vsled pretresljive žalostre, nato jih je zmagalo genutje, njih oči so se napolnile s solzami. Slovesno, tiho molčanje je vladalo naslednje minute. Nato je šel častnik straže obotavljajoč se k svojemu jetniku, se doteknil njegove rame in rekel z mehkim glasom:

»Kakor mi je žal, Sir... Toda moja dolžnost mi ukazuje.«

»Kaj ukazuje?« je vprašal otrok.

»Odpeljati ga moram...«

»Odpeljati? Kam vendar?«

»Na... na... Bog mi pomaga!... v drug oddelek trdnjave.«

»Toda to znaj res ne gre. Moja mamica je bolna in jaz sem prišla ponj, da gre domov.«

Izvila se je, splezala očetu na hrbet in se oklenila z rokami njegovega vratu: »Pojdi, očka, zdaj greva domov.«

»Ubogi moj otrok, jaz ne morem. Jaz moram tukaj ostati.«

Otrok je skočil na tla in gledal začuden okrog sebe. Potem je stekla pred častnika, udarila z malo nogo nevoljno ob tla in vzkliknila:

»Povedala sem ti vendar, da je moja mamica bolna in ti si pač slišal. Pusti ga, da gre — moraš!«

»Ubogi otrok, da bi hotel Bog, da bi smel, a ne morem drugače, moram ga odpeljati. Pozor, straža!... Puško na ramo!...«

Kot blisk je Anica odhitela. Naslednji trenutek se je že zopet vrnila in vlekla za roko višjega generala za seboj. Pri prikazni, pred katero je vse trepetalo, so se vsi vzravali, častniki so pozdravili in straža je salutirala.

»Ukaži jim ti! — Moja mamica je bolna in potrebuje mojega očka; povedala sem jim že, pa me ne poslušajo in ga hočejo odpeljati.«

Višjemu generalu je bilo, kot bi ga zadela kap. »Tvoj očka, otrok?? Ali je to tvoj očka?«

»Seveda! Bil je vedno moj očka. Ali bi bila sicer dala lepo rdečo kroglico njemu in nikomur drugemu, če bi ga ne imela tako rada? Gotovo ne!«

Prepadenost se je zrcalila iz protektorjevih potez in rekel je: »Bog mi pomaga! Po satanovi zvijači sem storil najgroznejšo stvar, ki jo je kdaj kak človek storil — in nobene rešitve, nobene rešitve! Kaj naj storim, kaj morem storiti?«

Nepotrpežljivo in užaljeno hkrati je zaklicala Anica: »Ti jim vendar lahko ukažeš, naj ga izpuste,« in začela je jokati. »Reci jim torej vendar, obljubil si mi, da smem ukazovati, in zdaj, prvič, ko rečem, da nekaj stori, vendar ne storiš!«

Miloben blesk je legel na trdo obličje starega vojnika.

Položil je roko na glavo mali zapovedovalki in rekel: »Bogu hvala in zahvala za rešilno naključje te nepremišljene obljube. In blagor tebi, da si me na to opozorila, ti orodje v Njegovi roki. Božje oko počiva na tebi, otrok moj! Straža! Poslušajte njen ukaz, ona govori po mojih ustih. Jetnik je pomiloščen! Izpustite ga na svobodo!

ZAHVALA.

Za izraženo sožalje ob smrti svoje

ŽENI

se najsrčneje zahvaljuje

dr. Ivan Oražen.

Povest o dveh zdravnikih.

Francosko spisal Louis Ulbach. Prestavil Pal.

(Konec.)

Počasi je izgovoril te besede. Peklen-aki diplomat je hotel, da ga Olimpija razume. S svojim priznanjem je hotel naslikati Louisa kot velikega junaka, čeprav bi pokazal sebe v vsej svoji ostudnosti. Cospa Fouchy je opazovala tega moža ki ji je prvič razkril svojo dušo. A njen stud ni bil tako velik kot sočutje in ljubezen, ki jo je pri misli na Louisa naenkrat zgrabila z vso silo. Spoznala je mučeništvo svojega prijatelja. Muke, ki jih je pretrpel za njo, so bile hujše od smrti. Vprašati se ni upala, zato je čakala. Oče Céret je spoznal, da je najhujši del operacije izvršen; nož je tičal v rani in treba ga je bilo le še potegniti iz nje.

»Sedaj veste vse, milostljiva gospa; Louis je obenem hotel rešiti mojo čast in vaše življenje, ki mu je tisočkrat dražje. On je bil, ki me je prisilil, da sem mu odstopil prostor; on je bil, ki je čuval nad vami in vas rešil; a on je bil tudi, ki vas je ljubil in ki se hoče sedaj po dovršenem delu zmagovalno in z obupom v srcu umakniti, dasiravno bi bil lahko zaigral svoje življenje. In njegov dobiček je le grenka žalost in stud do moje krivde, ki mu bo neprestano plavala pred očmi. Oh, svetniki, h katerim molite, so si lažje zaslužili svoja nebesa!«

Olimpija se je dvignila. Njene oči so se svetile. Doktor je bil kakor omamljen in hotel je, da bi bila njegova zmagaja popolna.

»In jaz, milostljiva gospa, jaz sem že napravil svoj sklep. Nočem živeti pri svojem sinu, ker bi mu bilo to zoprno. Danes sem se za vedno poslovil od njega. Zanj je boljša popolna samota kot moja navzočnost, in kadar bo umrl, mi bo vsaj v daljavi mogel odpustiti moj greh.«

Olimpija ga ni več poslušala; njen nart je bil golov; pozvonila je in si dala prnesti klobuk in šal, ki si ga je hitro ogrnila.

»Hvala, doktor, hvala za vse, kar ste mi povedali,« je rekla s trdim glasom in pustila očeta Céreta samega v salonu. Minuto pozneje so se odprla vrata ograje in se z živketom zopet zaprla.

»Ah, vendar enkrat!« je zmagovalno vzkliknil stari zdravnik, in globoko dihljal iz polnih prsi. »To je bil napor! Kako ga ljubim! S kakšno silo odpira vrata! Beži, beži, moj ubogi Louis, brezsrčen človek bi bil, če bi se nji mogel še vedno ustavljati! Sedaj,« je nadaljeval, ko se je bližal vratom, »sedaj je moja igra doigrana; lahko grem... Naj bo,« je po kratkem odmoru oložno dostavil ta nenavadni mož, »čeprav bi še rad videl svoje vnuke! Naj bo! Louis bo bogat in srečen... Kaj bi si mogel želeči več?« In brezbržno kot vedno je doktor odšel, da bi napravil v sosesčini nekaj obiskov.

Louis je bil v svoji sobi; male priprave za pot so bile končane. Pisal je pismo. Nenadoma je zaslišal na stopnicah korake. Boječ se, da mu ne bi motil njegov oče te

zadnje grenko-sladke ure v rojstni hiši, je skočil, da bi zapahnil vrata; a vrata so se široko odprla in na prag je stopila Olimpija, razpaljena, zasopljena, onemogla vsled utrujenosti, nemira in ljubezni.

»Vi tukaj!« je vzkliknil Louis. — Kolena so se mu tresla in bal se je, da bo zblaznil ali umrl.

»Da, jaz; prišla sem vam povedat, da pojdem z vami, če odpotujete, da me pa ne morete tako zapustiti!«

»A kdo vam je povedal?«

»Naj bo kdor hoče. Poslušajte, Louis, ni več bolnica, ne prijateljica, sestra, vaša... (oh! ne odrecite mi tega imena!) vaša žena je, ki vas roti, da ostanete in jo poslušate.«

»Kaj govorite? To je nemogoče!« je omahnil Louis. »Če bi vedel!«

»Jaz vem vse, prijatelj moj!«

»Oh, ne, ne, vi ne morete vedeti vsega!«

»Vem, da ste premagali moje sovražnike, da ste plemenit človek in da hočete bežati iz strahu, ker imate pravico do moje hvalečnosti in do mojega srca. Vem, da sva oba sirota in da žalovanje po vaši materi ni vaša najhujša bolesta. Vaš oče je bil ravnokar pri meni, priznal mi je vse. Odpustila sem mu. Odpustite mu tudi vi in privolite v svojo lastno srečo.«

»Ne, ne, hočem se pokoriti; nemogoče je, pozabiti kaj takega!«

»Torej me raje izročite zapuščenosti in smrti, kot zavreči svoje pomisleke?«

»O, o tej sreči bi si nikdar ne upal sanjati!«

»Louis, pri spominu na vašo mater, ne obsodite naju; midva sva nedolžna; zakaj naju hočete kaznovati? Ponudim vam roko, podajte mi svojo.«

»Oh! — bodite blagoslovljeni!« je vzkliknil Louis in se srečen zgrudil k nogam grofice.

Pol ure pozneje sta se vračala gospa Fouchy in mladi zdravnik roko v roki na grad. Tiha, resna blaženost se je svetila na njihovem čelu in v njihovih dušah. Olimpija se je, kakor bi se bala, da ne bi izgubila svojega prijatelja, pritiskala k njemu. Louis pa se je pustil peljati in ni ničesar mislil in ničesar iskal v svojem srcu kot svojo ljubezen.

Oče Céret, ki ni bil zapustil vasi, jih je oddaleč opazoval; skril se je, da ga ne bi videla.

»En avant!« je rekel, »moje delo je končano; ne bosta pogrešala mojega blagoslova.« — Doktor se je pobit in otožen vrnil domov. On, ki je mislil, da bo triumfal, se je čutil globoko v srcu premagane. Dosegel je svoj cilj, a obremenjen z lastno kaznijo in zaničevanjem svojega sina. Skoraj bi bil pričel verovati v človeško vest. V nekem nedoločenem strahu pred večnostjo se je stresel. Njegova maska, ki je visela le še na eni nitki, mu je vkljub temu omogočila, da se je z dozdevnim mirom in stoicizmom pripravil na zad-

njo pot. Napregel je svoj voziček in živčajoč bičal ubogo kobilico, ki se je bila komaj odpočila od pota, ki ga je bila napravila ponoči. Ko je došel na griček nad vasjo, je obrnil oče Céret svoj voz in opazoval nekaj trenutkov grad pred seboj.

»Prijetno bi bilo na tem gradu,« je tiho rekel. »Eh! Ne bo preveč za Louisa in njegove otroke. Glej, glej! Kaj pa je to?« je pristavil, ko je začutil, da je zdrnila kapljica čez njegovo lice, »pa menda vendar ne jokam!« In minuto dolgo je opazoval to prvo solzo. Ali jo je posvetil Bogu? Kdo ve? Razmašil je stekleničico, ki jo je bil prinesel s seboj, in jo izpraznil na en požirek.

Temnilo se je že, ko je Louis zapustil grad; obotavljal se je, iti domov; kaj naj reče očetu? Polastili so se ga hudi dvomi. Pred vrati je opazil naval ljudi. »Retirali me bodo,« si je mislil, ko se je spomnil na dvoboj, na katerega je bil že popolnoma pozabil. A vzrok tega stekanja je bil doktorov voz; kobilica ga je sama pripeljala domov; v njem je bilo mrtvo truplo. Ljudje so mu prihiteli naproti, da bi ga pripravili. Louis je smrtno prebledel in se skoraj onesvestil. Hotel mu je puščati kri; a bilo je vse zaman, njegova umetnost ni zmogla ničesar več, in ihtel se je zgrudil na kolena. Ljudje so spoštovali njegovo bolesta in se umaknili; kmalu se je razširila govorica, da je doktorja zadel mrtvoud. Louis je to rekel, in vsi so verjeli, tudi Olimpija. Le on je vedel za skrivnost tega samomora in je čuval kot skrivnost med Bogom in med njim.

Širite »Večerni list«

Zagreška borza.

LDU, Zagreb, 8. maja. Zaključno kurzi na današnji borzi:

	Dinar	Blago
Banka za trg., obrt in industrijo	450	—
Banka in hranilnica za Primorje na Sušaku, nove delnice	500	500
Eskomptna in menj. banka, Brod nove delnice	350	400
Hipotekarna banka, Zagreb	370	390
Jadranska banka, stare delnice	—	990
Hrvatska kreditna banka,	—	130
Narodna banka Zagreb	426	435
Obrtna banka	230	235
Pohodna banka	95	99
Rečka pučka banka, nove deln	201	205
Zemaljska banka, nove delnice	—	715
Slavonska banka za les. industr.	—	715

Stare rane, pri katerih se bolečine ponovijo, naj se obvežejo s Follerjevimi bolečinolajšajočim, antiseptičnim, razredčenim »Elsafurdom«. 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici pošlje za 19 K lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 245 (Hrvaško). Naj bi bilo vedno pri hiši. Mnogo priznanih pisem. Omot in poštnina se računa posebe in najceneje. Čim več kdo skupno naroči, tem manj izda za poštnino. (u)

izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.
Odgovorni urednik Viktor Cenčić.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.